

همکاری نفتی ایران و آذربایجان در دریای خزر؛ توافقی بزرگ با ابهامات بزرگ

ایران و آذربایجان در فروردین ۹۷ با حضور رؤسای جمهور دو کشور سند همکاری نفتی در دریای خزر به امضا رساندند. توافقی بزرگ که ابهاماتی بزرگ دارد که نیازمند شفاف سازی از سوی وزارت نفت و شرکت ملی نفت ایران است.

به گزارش آران نیوز: "با هدف انجام فعالیت های مشترک در بلوک های اکتشافی خزر، ایران و آذربایجان سند همکاری نفتی امضا کردند"، این خبری بود که هشتم فروردین ماه سال جاری روی خروجی رسانه های جمعی قرار گرفت و وزیر نفت از آن به عنوان "باز شدن قفل خزر در بخش نفت" نام برد.

طبق اعلام وزارت نفت "سند همکاری ایران و جمهوری آذربایجان به منظور انجام فعالیت های مشترک در بلوک های اکتشافی خزر، با حضور رؤسای جمهوری دو کشور امضا شد. این سند همکاری عصر روز چهارشنبه، هشتم فروردین ماه، بین بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران و پرویز شهبازاف، وزیر انرژی آذربایجان امضا و زمینه همکاری راهبردی دو کشور در این حوزه، پس از سال ها فراهم شد".

ایران تنها کشوری است که بین کشورهای حاشیه دریای خزر، از منابع عظیم نفت و گاز بستر این دریا، برداشتی ندارد. سالها تلاش ایران به کشف نفت و گاز در اعماق جنوب خزر به کشف ذخایر ۲ میلیارد بشکه ای نفت و ذخایر ۵۰ هزار میلیارد فوت مکعبی گاز در قالب میدان سردار جنگل انجامیده و برآوردهای اولیه از دیگر میادین مشترک و غیرمشترک خزر نشان می دهد ایران می تواند بیش از ۲۰ میلیارد بشکه نفت از خزر سهم داشته باشد، اما به علت عمق زیاد خزر در سمت ایران و نیاز به تکنولوژی های پیشرفته حفاری در آبهای عمیق، برداشت نفت و گاز ایران از خزر هنوز محقق نشده است.

بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران بارها اعلام کرده بود که "به دنبال جذب سرمایه گذار و شرکت های صاحب صلاحیت برای توسعه میادین نفت و گاز خزر هستیم، حتی واگذاری بلوک های اکتشافی خزر و همچنین توسعه میدان سردار جنگل در قالب قراردادهای جذاب IPC هم در دستور کار قرار گرفت". همچنین مذاکراتی بین یک شرکت نروژی که به اظهار مسئولان وزارت نفت دارای صلاحیت فنی است، برای توسعه میدان سردار جنگل انجام شده که در این خصوص ۲۸ اسفند ۹۶ محسن دلاویز مدیرعامل شرکت نفت خزر گفت: "همین الان پیشنهاد مکتوب یک شرکت صاحب صلاحیت نروژی به صورت رسمی به شرکت ملی نفت ایران ارائه شده و ان شاءالله به زودی تعیین تکلیف نهایی آن اعلام می شود".

* صحبت های یک سال پیش وزیر نفت/ زنگنه: میدان سردار جنگل میدان مشترک نیست

بیژن زنگنه وزیر نفت هفدهم اسفند ماه سال ۹۵ در حاشیه جلسه کارگروه رفع موانع تولید گیلان در جمع خبرنگاران گفت: "در منطقه خزر، تنها منطقه کشف شده قطعی مان میدان سردار جنگل است که میدان مشترک نیست اما در میدان هایی که مشترک می دانیم هنوز با همسایه هایمان به توافق نرسیدیم و نه آنها برداشت می کنند و نه ما برداشت می کنیم". وی ادامه داد: "ما روی آنها ادعا داریم و فکر می کنیم در محدوده ۲۰ درصدی اختصاصی ایران اسلامی است".

وزیر نفت با بیان اینکه "سایت نفتی سردار جنگل در عمق ۹۰۰ — ۸۰۰ متری قرار دارد"، گفت: "حداکثر عمق در آب های خلیج فارس یکصد متر است که یک غواص می تواند به راحتی کارهایش را انجام بدهد اما برای حضور در آب های ۹۰۰ — ۸۰۰ متری نیاز به تکنولوژی مخصوص است".

وی کار در میدان سردار جنگل را نیازمند مشارکت شرکت هایی باتجربه دانست و گفت: "کارهای پیچیده و سرمایه سنگینی برای این کار نیاز است که باید تأمین شود".

* صحبت های دو ماه پیش وزیر نفت/ زنگنه: ایران به تنهایی نمی تواند چاه حفر کند

زنگنه در بخشی از نشست خبری ۱۵ بهمن ۹۶ خود به پرسشی درباره برنامه وزارت نفت برای توسعه خزر پاسخ داد و گفت: "تولید نفت در خزر، تنها از نظر اقتصادی حائز اهمیت نیست، بلکه به واسطه سهم و جایگاه ما در این بخش، مسئله ای ملی است. تولید نفت در خزر گران است و هزینه تولید ممکن است تا ۳۰ دلار هم برسد، با این حال، مذاکراتی با شرکت لوک اویل، شرکتی نروژی و همچنین مذاکراتی با جمهوری آذربایجان برای همکاری مشترک داشته ایم که امیدواریم به نتیجه برسد".

وی متذکر شد: "در آب های عمیق خزر که هیچ دسترسی به آب های آزاد نداریم، ایران به تنهایی نمی تواند چاه حفر کند، زیرا اگر کوچک ترین اتفاقی بیفتد، تبعات بسیاری خواهد داشت. این نکته را به طور حتم باید مدنظر قرار داد".

* صحبت های مدیرعامل شرکت نفت خزر/ دلاویز: تعیین تکلیف میدان مشترک خزر از طریق توافق با آذری ها

مدیرعامل شرکت نفت خزر با بیان اینکه "طلسم تولید ثروت در دریای خزر شکسته شد"، گفت: "موافقت نامه توسعه میادین مشترک نفت و گاز میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری آذربایجان یک تصمیم راهبردی برای کشور و دستاوردی است که ثمره تدبیر دولت است".

وی افزود: "موافقت نامه هایی که میان رؤسای جمهور دو کشور امضا شد و یکی از آنها مربوط به توافق دو کشور برای توسعه میادین مشترک نفت و گاز در دریای خزر بود حاصل ماه ها رایزنی و مذاکره فشرده با شرکت سوکار و مسئولان عالی رتبه کشور آذربایجان بوده است".

دلاویز یادآور شد: "من به عنوان سرباز جمهوری اسلامی از زمان حضورم در شرکت نفت خزر موضوع تعیین تکلیف دو میدان

مهم نفت و گاز مرتبط با این شرکت را در دستور کار قرار دادیم و با حمایت های بی نظیر آقای زنگنه در نهایت در کمتر از یک سال موفق شدیم تکلیف میدان مشترک را از طریق حصول توافق با آذری ها به سرانجام برسانیم".

دلایلی با تبریک توافق ایران و آذربایجان بر سر توسعه میادین مشترک، آن را عیدی شیرین صنعت نفت به ملت شریف ایران دانست و گفت: "با استعانت از خداوند متعال، طلسم دستیابی به ثروت ملی ایران در دریای خزر پس از سالیان متمادی شکسته شد".

* ابهام بزرگ

توافق ایران و آذربایجان بر سر توسعه میادین مشترک خزر زمانی ابهام آمیز می شود که با توجه به مشخص نبودن رژیم حقوقی خزر و ادعای پیشین آذربایجان در خصوص سهم داشتن در میدان سردار جنگل که میدانی کاملاً مستقل برای ایران است، روشن نیست که توافق ایران و آذربایجان برای توسعه و برداشت مشترک از منابع نفتی و گازی خزر در کدام بخش دریا است و آیا آذربایجان در توافقات اخیر خود با ایران که در حضور رؤسای جمهور دو کشور صورت گرفته، این مسئله را پذیرفته که دیگر ادعایی روی منابع نفتی و گازی میدان سردار جنگل نداشته باشد و یا ممکن است بخش هایی از میدان کاملاً مستقل سردار جنگل نیز مورد توسعه مشترک قرار گیرد و در عمل آذربایجان در منابع نفت و گاز ایران سهمی شود؟

از سوی دیگر، با توجه به تأکید مدیرعامل شرکت نفت خزر در خصوص تعیین تکلیف میدان مشترک خزر از طریق توافق با آذری ها، این میدان مشترک در چه مرزی از دریای خزر قرار می گیرد؟ آیا روی مرز ۲۰ درصدی است یا حتی ممکن است اجرای این توافق به تعدیل بیش از پیش سهم ایران از خزر منجر شود؟

اینها ابهاماتی است که مسئولان وزارت نفت و شرکت ملی نفت ایران باید پیش از هر گونه امضای قرارداد با استناد به سند همکاری به امضارسیده، در خصوص آن برای افکار عمومی شفاف سازی کنند.

تسنیم